

Asia: VN/10644/2024-PLM-71

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sotilastiedustelusta annetun lain muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Syyttäjälaitoksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sotilastiedustelusta annetun lain muuttamisesta

Luonnosesityksessä lisättäisiin säännökset tiettyjen tiedustelumenetelmien käyttämisestä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tai kohdistamisesta tällaiseen tilaan. Lisäksi säädettäisiin mahdolliseksi laitteen, menetelmän tai ohjelmiston asentamisesta tai pois ottamisesta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Mahdolliset muutokset olisivat riippuvaisia eduskunnan käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä laiksi perustuslain 10 §:n muuttamisesta (HE 50/2026 vp.).

Esityksen vaikutukset syyttäjän tehtäviin ovat rajallisia. Tiedustelutoimivaltuuksien laajentaminen parantaa sotilasviranomaisen tiedustelukykä, mikä voi palomuurisääntelyn (sotilastiedustelulain 79 §) edellytyksin lisätä tiedustelutoiminnan yhteydessä paljastuvien rikosten ja sitä kautta syyttäjien käsiteltäväksi tulevien vaativien rikosasioiden määrää. Kysymyksessä olevien rikosasioiden määrä jää oletettavasti vähäiseksi. Palomuurisäännöksen osalta Syyttäjälaitos kiinnittää samalla huomiota siihen, että pykälän 5 momentin 4 ja 5 kohdat sisältävät vanhan lain mukaiset rikosnimikkeet, jotka lisäksi nykyisessä muodossaan kuuluvat pykälän 3 ja 4 momenttien perusteella rikostorjuntaa varten luovutettavien tietojen kategoriaan.

Laajennettuihin toimivaltuuksiin perustuvan tiedustelutoiminnan laillisuuskysymykset voivat tulla syyttäjän arvioitavaksi mahdollisten virkarikosepäilyn yhteydessä. Syyttäjälaitos toteaa, että rikosvastuun asianmukaisen toteutumisen kannalta on tärkeää, että viranomaisen toimivaltuudet ovat riittävän tarkkarajaisia ja niiden käyttötilanteita ja edellytyksiä havainnollistetaan perusteluissa. Luonnoksen teknistä kuuntelua koskeva 27 § perusteluineen ei täytä näitä edellytyksiä. Perustelujen

mukaan (s. 64) ”päätöksenteko tapahtuisi korkealla tasolla tuomioistuimessa.” Kuitenkin ehdotuksen mukaan kiiretilanteessa tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää teknisestä kuuntelusta siihen asti, kunnes tuomioistuin on ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Paikkatiedustelua (55 §) koskevissa perusteluissa puolestaan todetaan ainoastaan, että kiirepäätöksestä säädettäisiin edelleen pykälän 2 momentissa, eikä sitä olisi tarve muuttaa. Jälkikäteisen laillisuusvalvonnan ja virkamiehen oikeusturvan kannalta jää avoimeksi, mitä kiiretilanne tarkoittaa ja kuinka vahvaa näyttöä kiireellisyydestä edellytetään.

Syyttäjälaitos pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa päätöksenteon edellytykset kuvataan perusteluissa näiltä osin kattavammin.

Rappe Jukka  
Syyttäjälaitos

Hakala Sampsa  
Syyttäjälaitos